

Er is een alternatief voor dominantie

50 'Dominante' gedragingen met een vernieuwde uitleg

Door Sandra Oexman

Dominantie, een woord dat nog steeds veel gebruikt wordt als het gaat om onze hond. Dominant zijn betekent dat **iets of iemand meer invloed of macht heeft dan de rest** (overheersend). Onze hond zou ook de hele dag bezig zijn om ons te overheersen, om hoger in de rangorde te komen. Dit zou hij doen door allerlei gedrag in te zetten. Wij moeten hem dan ook de baas blijven door hem dingen te ontzeggen, onze wil op te leggen en de hond kort te houden. Die gedachte is van vroeger, en geldt nu dus niet meer...

Op mijn hondenschool hoor ik regelmatig;

“De buurman zegt dat mijn hond dominant is, want hij trekt aan de lijn”

“Mijn hond ligt altijd op mijn voeten, hij probeert zo de controle over mij te houden”.

Veel hondeneigenaren én niet hond-eigenaren zijn opgevoed met de dominantietheorie, waaronder ikzelf. Het woord dominantie komt uit de jaren 60. ⁱIn deze periode werd er onderzoek gedaan naar wolven en dit gebeurde met een groep samengestelde wolven in een klein gebied waar weinig voedsel was. Wat de onderzoekers zagen waren wolven die een rangorde hadden met bovenaan de dominante alpha-reu en alpha-teef. Zij zouden met agressie de roedel in toom houden en de regels binnen de roedel bepalen. In die tijd was er nog niet veel onderzoek gedaan naar hondengedrag, dus werden deze onderzoeken gebruikt om onze hond beter te begrijpen.

Wij moesten dus ook zo om gaan met onze honden, want de hond zou altijd proberen om hoger in rang te komen en proberen om ons te domineren. Om dit te voorkomen, moesten wij dus dominant zijn over onze hond.

De nieuwe kijk op de dominantietheorie

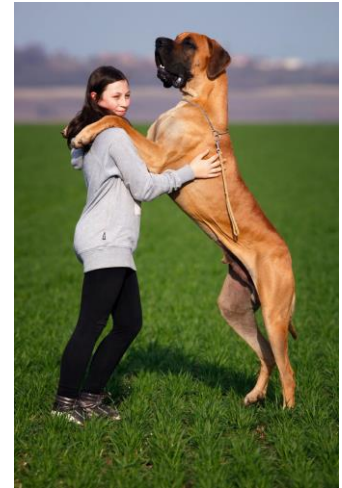
Recent onderzoekⁱⁱ heeft ons nieuwe informatie gegeven. Wolven in de natuur leven in familiegroepen.

Een ouderechtpaar heeft het misschien wel voor het zeggen, maar niet door agressie in te zetten om te overheersen of de rest van de groep te onderdrukken. Ze leven in harmonie met elkaar, werken samen om de pups te verzorgen, voedsel te zoeken, etc. Het ouderechtpaar heeft de meeste kennis, ervaring en wijsheid om de roedel te leiden. Teefjes blijven en helpen met de opvoeding van de pups en de jonge reuen trekken weg en starten hun eigen familie.

Het discussiepunt onder onderzoekersⁱⁱⁱ is nu of we de hond wel met de wolf moeten vergelijken, want al is het DNA voor 98% gelijk, ze zijn toch zeker niet hetzelfde. Ons DNA is ook 98% hetzelfde als van de mensaap. Wij zijn toch ook niet hetzelfde als mensapen?

Daarnaast is er ook een flinke discussie of onze hond wel afstamt van de wolvensoort waar ze onderzoek naar gedaan hebben. Er is reden om te denken dat de wolf, waar onze hond van afstamt, een heel ander soort wolf was. Helaas is deze wolvensoort al uitgestorven, dus daar zullen we waarschijnlijk nooit achter komen.

Bioloog John Bradshaw heeft deze informatie verwerkt en daardoor krijgen we een hele nieuwe kijk op het gedrag van onze hond.

In zijn boek 'Dit is de hond'^{iv} legt hij het alternatief voor dominantie zeer uitgebreid uit. Hieronder een verkorte versie.

In een sociale groep moeten er regels en structuur zijn. Er zal zeker een hiërarchie ontstaan, maar deze hiërarchie staat niet vast. Gebleken is dat de sociale band die de honden hebben, belangrijk is voor het vermijden van conflicten. Hoe nauwer deze band is, hoe minder kans op conflicten.

Resources in combinatie met leerervaringen zijn ook zeer belangrijk binnen een sociale groep. Een resource zou je kunnen omschrijven als een 'rijkdom' die voor een dier zo belangrijk is dat hij er agressie voor wil inzetten om het te krijgen of om het te behouden. Voorbeelden hiervan zijn: voedsel, ligplek, persoonlijke zone (veiligheid), geur, sex, speeltje, etc. Het is maar net wat de hond belangrijk vindt om eventueel een conflict voor aan te gaan met een van zijn roedelgenoten. De hond leert snel, door ervaring, hoe hij moet reageren in een bepaalde situatie om een 'rijkdom' te krijgen of te houden. De hond maakt hier dus een leerervaring van, voor een volgende keer.

We kunnen dus zeggen dat gedrag van een hond wordt bepaald door de sociale band in combinatie met resources en leerervaringen. Dat gedrag kan verschillen van moment op moment en is niet vaststaand.

In onderstaande lijst staat in de linker kolom het gedrag dat in de volksmond dominant wordt genoemd.

In de volgende kolom staat de uitleg waarom de hond dit gedrag zou kunnen laten zien.

In de laatste kolom staat uitgelegd waarom de hond het gedrag zou kunnen laten zien, waarin de mens een aandeel heeft gehad.

Lijst met zogenaamde dominante gedragingen en de alternatieve uitleg:

	Dominant gedrag	Het alternatief hond	Het alternatief mens
1	Hoge houding (kop hoog, staart hoog, borst vooruit)	Voelt zich zelfverzekerd (op dat moment) Onderdeel communicatie Leerervaring	
2	Staart omhoog	Dracht van de staart Zelfverzekerd op dat moment	
3	Op de bank/bed/jouw plekje liggen	Ligt graag hoog en zacht	Ruikt naar jou
4	Grenzen opzoeken	Wat is de motivatie	Slechte training Niet consequent
5	Bedelen	Wat is de motivatie	Aangeleerd gedrag Wordt beloond Slechte training
6	Niet luisteren/commando's negeren	Kijk naar de motivatie	Niet consequent Slechte training
7	Niet luisteren naar kinderen	Ziet het kind als speelkameraad	Kinderen zijn geen volwassenen
8	Plassen/poepen in huis	Niet zindelijk Medisch niet in orde	Aangeleerd gedrag Wordt beloond Slechte training
9	Rijden/bestijgen op mens, hond, kind, item	Ondervindt stress Ontlading Opwinding Emoties spelen een rol	
10	Als eerste door de deur willen (binnen/buiten)	Hond wil graag naar binnen of buiten.	Aangeleerd gedrag Wordt beloond

		Wat is de motivatie Emotie spelen een rol (Blij/Opwinding)	Slechte training
11	Trekken aan de lijn	Wat is de motivatie, wil graag ergens naar toe Ze lopen sneller dan wij	Slechte training Aangeleerd gedrag Wordt beloond
12	Vooroplopen	Wat is de motivatie, wil graag ergens naar toe Prettig gevoel	Slechte training
13	Eigen weg bepalen bij het los lopen	Wat is de motivatie Geur (ruiken iets) Andere prioriteiten op dat moment	
14	Op voeten van de eigenaar liggen	Contact liggen Steun zoeken Veiligheid	
15	Kop op schoot van een persoon leggen	Aandacht vragen	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
16	Poot op eigenaar/kind leggen	Aandacht vragen Communicatie	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
17	Hond komt met speeltje	Aandacht vragen Toont initiatief Wil spelen	Wordt beloond
18	Aanstaren	Communicatie	
19	Aandacht vragen/opeisen	Sociale vaardigheid	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
20	Grommen bij eten/botje/speelgoed	Resource holding Emoties spelen een rol (angst of boos)	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
21	Poten over/op de schouders persoon	Begroeten Aandacht vragen	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
22	Grommen naar mensen	Emoties spelen een rol (angst of boos/frustratie) Communicatie	Aangeleerd gedrag
23	Grommen naar andere honden	Emoties spelen een rol (angst of boos/frustratie) Communicatie	Aangeleerd gedrag
24	Hond gaat zijn eigen gang	Wat is de motivatie Geur Hormonen	Slechte training
25	Tanden laten zien (bv bij correctie)	Communicatie Emoties spelen een rol (angst of boos/frustratie)	Aangeleerd gedrag
26	Grommen/blaffen naar persoon/hond	Communicatie Emoties spelen een rol (angst of boos/frustratie) Aandacht	
27	Springen op een persoon	Begroeten Emoties spelen een rol (blij/opwinding)	Aangeleerd gedrag Wordt beloond

28	Markeren (plasjes uitzetten)	'Tag: Ik was hier'	
29	Borstelen (haren op de rug omhoog)	Reflex Spanning/stress Opwinding	
30	Eigen wil/eigenwijs/koppig	Gedreven individu Andere prioriteiten Wat is de motivatie	Slechte training
31	Weglopen	Hormonen Emoties spelen een rol (angst?) Wat is de motivatie	Slechte training
32	Najagen van mes of dier	Prooigedrag Emoties spelen een rol (angst of opwinding of frustratie)	Slechte training
33	Blaffen op de deurbel	Waaks gedrag Emoties spelen een rol (angst of boos of blij)	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
34	Ruimte/persoon/item opeisen	Resource holding	
35	Territorium bewaken	Normaal territoriaal gedrag Emoties spelen een rol (angst of boos of blij)	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
36	Stelen (voer, spullen, etc)	Slechte zelfbeheersing Zelf belonend gedrag Leerervaring	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
37	Iets afpakken van andere hond	Resource holding Uitdagen tot spel	
38	Neus tegen persoon duwen	Aandacht vragen Leerervaring	Aangeleerd gedrag Wordt beloond
39	Liggen bij zien van andere honden	Voelt zich onzeker Emoties spelen een rol (angst) Leerervaring	Aangeleerd gedrag
40	In de mand van andere hond liggen	Resource (betere plek) Comfort Veiligheid	
41	Te wild spelen	Slechte zelfbeheersing Leerervaring	Aangeleerd gedrag
42	Poot optillen bij het plassen	Hormonen Normaal gedrag bij plassen	
43	Bijten in de nek, van een andere hond	Intimiderende handeling Communicatie	
44	Overstaan (boven andere hond/kind/dier staan)	Intimiderende handeling Communicatie	
45	Springen op een hond	Intimiderende handeling Communicatie	
46	Poten op de rug van andere hond	Intimiderende handeling Communicatie Uitdagen tot spel	
47	Over de snuit bijten bij andere hond	Intimiderende handeling Communicatie	

48	Kop op schoft van andere hond leggen	Intimiderende handeling Communicatie	
49	Omverlopen	Intimiderende handeling Communicatie	
50	Blokkeren (weg versperren)	Intimiderende handeling Communicatie	

Bij Punt 43 – 50 spreek ik over intimiderende handelingen en communicatie. Die intimiderende handelingen werden vroeger, ook door de onderzoekers, dominante handelingen genoemd. Een betere uitleg is dat de hond deze intimiderende handelingen inzet als communicatiemiddel, om zo aan te geven dat hij zich niet prettig voelt in de situatie waar hij zich in bevindt. Het kan zijn dat er een resource(bv een speeltje/ligplek) aanwezig is, waar deze intimiderende handelingen voor worden ingezet om het te krijgen of te behouden. Het kan ook zijn dat de hond pijn wordt gedaan in een bepaalde situatie (bv tijdens spel), hij angstig is voor wat er gebeurt of zou kunnen gebeuren (wat zijn de leerervaringen van de hond?). Het kan ook zijn dat de opwinding te groot wordt en de hond de situatie niet meer aan kan. Kijk dus altijd naar de oorzaak waarom de hond deze intimiderende handelingen inzet. Het is nooit zomaar of zonder reden!

Al deze zogenaamde dominante handelingen kun je tegenkomen in jouw dagelijkse leven met je hond, misschien maar één of misschien meer. Weet je niet hoe je dat gedrag moet stoppen of ombuigen, neem dan contact op voor een **GRATIS** telefonisch gesprek. Tijdens dit gesprek gaan we in op de problemen die je ondervindt en zal ik proberen met een tip je te helpen. Merk ik echter dat het probleem met alleen een tip niet op te lossen is, dan zal ik je een, vrijblijvend, begeleidingsaanbod doen. Wil je meer informatie, neem dan een kijkje op de site; www.kwispelcollege.nl of stuur een email naar sandra.kwispel@ziggo.nl

---

ⁱ <http://www.elianhattinga.nl/wp-content/uploads/2017/06/Dominantie-2010-compleet.pdf>

ⁱⁱ <https://www.doggo.nl/artikelen/hondengedrag/alpha-dominantie-volgens-ray-coppinger>

ⁱⁱⁱ Serpell, J. The Domestic Dog, it's evolution, behavior and interactions with people (1995)

^{iv} Bradshaw, J, Dit is de hond (2011)